

กระบวนการทำงาน

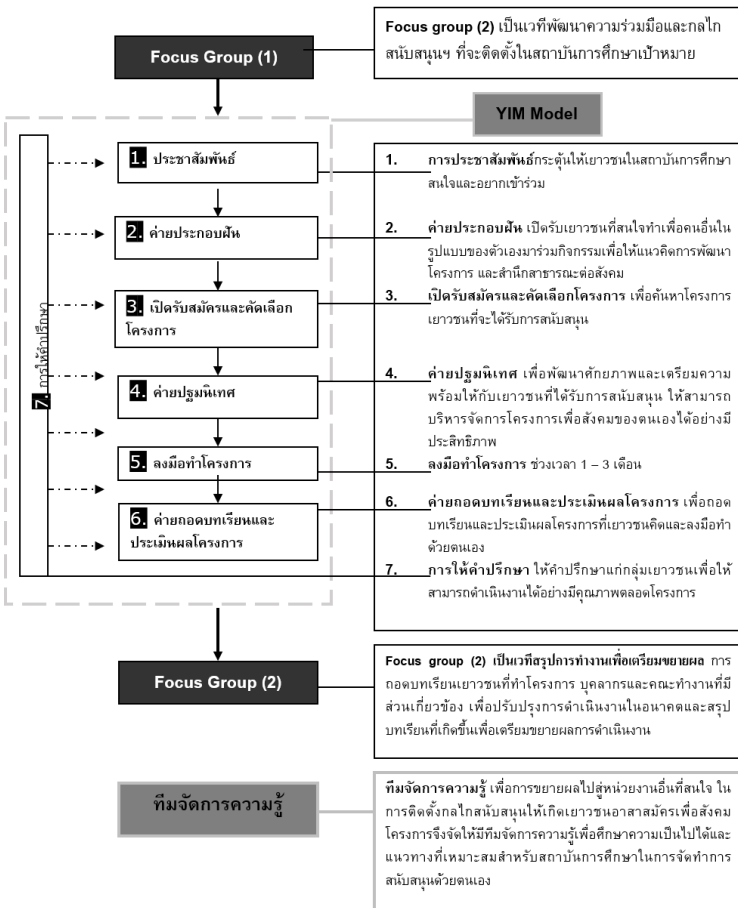
เพื่อติดตั้งกลไก

สนับสนุน

อาสาสมัคร

เยาวชนเพื่อสังคม

แผนภาพกระบวนการทำงานของ กลไกสนับสนุนอาสาสมัครเยาวชน เพื่อสังคม (YIM Model)

แนวทางการดำเนินงาน

1. ทบทวนและศึกษาข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายสถาบันอุดมศึกษา
3. จัดประชุม (ไม่เป็นทางการ) เข้าไปพูดคุย แนะนำตัว ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน ให้เห็นสถานการณ์/เงื่อนไข/ปัจจัยภายในสถาบันการศึกษา
4. ออกแบบและวางแผนเบื้องต้น หลังจากได้ข้อมูลและนำมาประเมินสถานการณ์
5. จัดประชุม (เป็นทางการ) พัฒนาความร่วมมือกับอาจารย์ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในสถานศึกษาเป้าหมาย เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหา งาน สถานการณ์การส่งเสริมเรื่องจิตอาสา นโยบายของมหาวิทยาลัย การประเมินความต้องการที่จำเป็น (Need Assessment) ร่วมกัน เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการติดตั้งกลไกสนับสนุนฯ ในสถานศึกษาเป้าหมาย

บรรยากาศการประชุมออกแบบและวางแผนการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน
ระหว่างคณะทำงานและคณาจารย์

6. ออกแบบและวางแผนการทำงานร่วมกัน พัฒนา
แนวทางในรายละเอียดต่อ
7. พัฒนาแผนการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อตรวจสอบ
ความเข้าใจและปรับแผนให้ตรงกัน/ให้สอดคล้องกับ
สถานการณ์จริงในปัจจุบัน

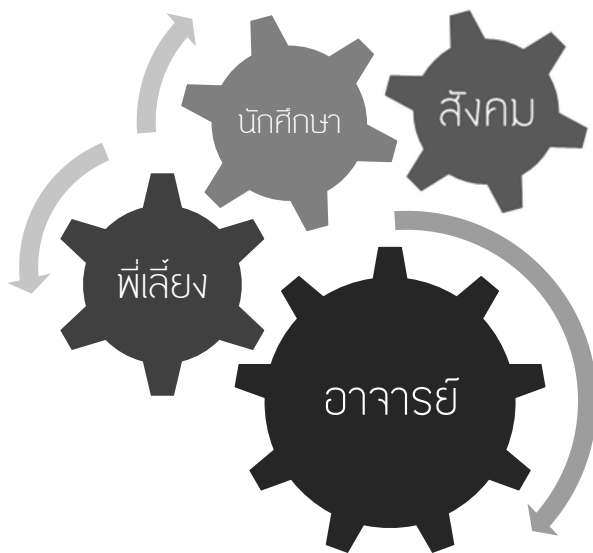
8. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนาศักยภาพ เตรียมความพร้อมอาจารย์ บุคลากร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเป้าหมาย
9. ดำเนินการ ตามแผนงานที่ได้พัฒนาและออกแบบร่วมกัน
10. จัดประชุม/จัดวงคุย/จัดอบรม หนุนเสริมศักยภาพการดำเนินงานเป็นระยะ เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ติดตามผล
11. ถอดบทเรียน สรุปและประเมินผล
12. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษา เพื่อถอดต้นแบบกลไกนำมาปรับ/พัฒนาการดำเนินงาน
13. สรุปModel ตัวอย่างการติดตั้งกลไกในสถาบันการศึกษา

การพัฒนากรอบความร่วมมือ ระหว่าง “กลไกสนับสนุน” กับ “คณาจารย์” ในสถาบันการศึกษา

ในการพัฒนากรอบความร่วมมือให้เกิดขึ้นได้สำเร็จนั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก คือ การที่ผู้นำการปฏิบัติมีเป้าหมายในการพัฒนาร่วมกันที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนไปพร้อมกับกระบวนการส่งเสริมจิตอาสาให้กับผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ยอมรับซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ ระหว่างองค์กรภาคสังคมกับอาจารย์ในสถาบันการศึกษาโดยเอาเป้าหมายเป็นตัวตั้ง แล้วพยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจจะมี จุดเชื่อมต่อให้ได้เกิดการร่วมมือ อาทิ โครงการพัฒนาที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบันหรือโครงการพัฒนาที่ฝ่ายสถาบันการศึกษาเป็นเจ้าของ

บรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเพื่อพัฒนา
ความร่วมมือควรเป็นไปในลักษณะที่เอื้อต่อการ
เรียนรู้ซึ่งกันและกันดังนี้

- การมีสัมพันธภาพในลักษณะพึ่งพากันและกัน
- สร้างความรู้สึกเป็นทีมเดียวกัน
- มีความเอื้ออาทรต่อกัน
- มีความไวเนื้อเชื่อใจกัน
- มีช่องทางที่สะดวกในการสื่อสารเพื่อสนับสนุน
และเพิ่มการส่งผ่านความคิดระหว่างกัน

การทำงานร่วมกันแบบประสานประโยชน์ ทุกฝ่ายเป็นฟันเฟืองของกันและกัน

รูปแบบของการทำงานร่วมกันควรเป็นไปในลักษณะการ **ประสานประโยชน์** คือ ให้องค์กรภาคสังคม (พ่อแม่) สนับสนุน/เป็นตัวกลางคอยทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างอาจารย์และนักเรียนในลักษณะเรียนรู้ไปด้วยกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบันการศึกษากับองค์กรภาคสังคมหรือระหว่างอาจารย์ที่อยู่ในสถาบันอุดมศึกษาด้วยกันเองในเรื่องความสำคัญ แนวคิด และรูปแบบต่างๆ ในการส่งเสริมการเรียนรู้และการเป็นอาสาสมัครเพื่อสังคมให้กับนักศึกษาของสถาบันนั้นๆ

การจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมจิตอาสา ในรายวิชาเรียนระดับอุดมศึกษา

สามารถแบ่งแนวทางได้ 7 ประการ ที่มีความเชื่อมโยง
ต่อเนื่องกันอย่างใกล้ชิด ดังต่อไปนี้

1) การอบรมให้ความรู้ด้วยเนื้อหาวิชาการ เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจิตอาสาเบื้องต้น โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน

ให้ผู้เรียนเล็งเห็นคุณค่า “จิตอาสา” หลากหลาย ผ่านการตั้งคำถามและต่างๆ พร้อมไปกับการทำงานกับองค์กรภาคสังคมที่มาร่วมจัดการเรียนการสอนด้วย ในชั้นตอนนี้จุดสำคัญอยู่ที่การสร้างหรือติดตั้งคุณค่าเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน โดยอาจชี้ให้เห็นว่าจิตอาสาเกี่ยวข้องกับอะไรบ้าง เนื้อหาวิชา รวมถึงวิชาอื่นๆ เกี่ยวข้องอย่างไรกับชีวิตการทำงานในอนาคตของนักศึกษา

2) **สร้างบรรยากาศสร้างสรรค์ในชั้นเรียน** เป็นสิ่งที่ต้องพยายามทำให้เกิดขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นพื้นที่ปลอดภัย ไม่เคร่งเครียด ผ่อนคลาย โดยชี้ให้ผู้เรียนเห็นความซับซ้อนของเรื่องต่างๆ ในสังคมที่ไม่ได้มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ดังนั้นการแก้ปัญหาจึงมิได้เป็นเพียงหน้าที่ของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทุกคนสามารถมีจิตอาสาร่วมคิดร่วมลงมือแก้ปัญหาที่พบเห็นได้

สร้างสรรค์
ปลอดภัย
ผ่อนคลาย :)

ผู้จัดกระบวนการควรสร้างความมั่นใจในศักยภาพของผู้เรียนให้เกิดขึ้นโดยใช้ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จประกอบ นอกจากนั้นยังต้องระมัดระวังเรื่องความตึงเครียดที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน และใช้กระบวนการเสริมสร้างทักษะการรับฟัง การทำงานเป็นกลุ่ม กระบวนการเรียนรู้/อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่างหลากหลาย ควรสังเกตปฏิกิริยาผู้เรียนและเติมพลังให้แก่ผู้เรียนเป็นระยะ

3) การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน สามารถทำได้โดยการติดตั้งคุณค่าเชิงบวกเกี่ยวกับจิตอาสากับความคาดหวังในการเรียนของนักศึกษาเข้าด้วยกัน อาทิ ในช่วงต้นของการจัดการเรียนการสอน อาจเชื่อมโยงเนื้อหาจิตอาสาเข้ากับปัญหาที่มีอยู่ใกล้ตัวภายในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาในชั้นเรียนส่วนใหญ่จะต้องประสบพบเจอ

อยู่ทุกๆ วัน โดยอาศัยกระบวนการวิเคราะห์ทำความเข้าใจปัญหาและใช้กระบวนการกลุ่มช่วยหาทางออก ร่วมกัน ซึ่งการได้ทดลองหาทางแก้ไข ปัญหาใกล้ตัวที่ล้าพั้งผู้เรียนไม่เคยคิดว่าสามารถเข้าไปแก้ไขได้ หรือไม่เคย

คิดมาก่อนว่าตนเองมีศักยภาพที่จะจัดการแก้ไข การที่ผู้เรียนได้ลองช่วยกันระดมความคิดจนได้ข้อสรุปร่วมกันออกมานั้นจะช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเห็นความเป็นไปได้ที่จะทำได้สำเร็จตั้งแต่ต้นจากการได้เรียนรู้ร่วมกัน

This logo belongs to: twohandsproject.org

4) เน้นให้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง เป็นการให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองผ่านการทำโครงการ/ทำแผนงานตามเป้าหมายในวิชาเรียนในการลงชุมชน/พื้นที่ศึกษา โดยมีที่ปรึกษา/พี่เลี้ยงให้คำแนะนำดูแล การเน้นให้ผู้เรียนมีแนวทางในการเรียนรู้ด้วยตนเองและได้รู้จักตนเองระหว่างการลงมือทำถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้ เพราะกระบวนการเสริมสร้างจิตอาสานั้นจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อได้ผ่านการลงมือทำให้เห็นผลจากประสบการณ์ลงมือทำของตนเองเท่านั้น

5) การให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เป็นกระบวนการที่ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้คอยให้คำแนะนำ มีพี่เลี้ยงซึ่งอาจเป็นอาจารย์-ผู้สอนในรายวิชา หรือองค์กรภาคสังคม หรือทั้งสองส่วนร่วมมือกัน โดยให้ความรู้ทางทักษะ/รับฟังปัญหา/ให้คำแนะนำเมื่อเห็นอุปสรรค

หรือโอกาส/คอยเตือนเมื่อเห็นจุดผิดพลาดต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนตลอดกระบวนการในชั้นลงมือปฏิบัติจริงตลอดกระบวนการเรียนการสอน

6) ทักษะพื้นฐานของผู้จัดกระบวนการเรียนการสอน

เป็นทักษะเบื้องต้นของอาจารย์ผู้สอน หรือผู้จัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากความรู้ทางวิชาการตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาแล้ว สิ่งที่สำคัญไม่น้อยกว่ากันคือทักษะที่เอื้อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ทักษะการฟัง การตั้งคำถาม การจับประเด็น การออกแบบกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งควรมีพื้นฐานความเข้าใจ ประสบการณ์และการฝึกฝนเพื่อปรับและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับรายวิชายิ่งขึ้น และเป็นแบบของตนเอง

7) กระบวนการถอดบทเรียน

เป็นกระบวนการพูดคุยที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนบทเรียน การเปลี่ยนแปลงภายในตนเองกับเพื่อนร่วมงาน (เพื่อนร่วมชั้นเรียน) ที่เกิดขึ้นระหว่างและหลังการดำเนินโครงการหรือแผนงานในวิชาเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ จะช่วยเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจกับความเป็นจริงในชีวิตและสังคมของผู้เรียนได้ชัดและเกิดประโยชน์มากขึ้น

ตัวอย่างแผนการสอน

สาขาวิชาการบัญชี :

ชื่อวิชา Business Research and Statistics

จำนวน 3 หน่วยกิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
1	1-2	- อธิบาย เกี่ยวกับ เนื้อหา รายวิชา - แนะนำ why i why	- เนื้อหาวิชา ที่ต้องศึกษา - ข้อตกลง ก่อนเริ่ม เรียน - งานที่จะ มอบหมาย - การวัดผล การเรียน - แนะนำ why i why	- บรรยาย - ใช้ กระบวนการ เรียนรู้ อย่าง มีส่วนร่วม	- สร้าง ความสัมพันธ์ และเรียนรู้ ความ คาดหวัง จากนักศึกษา ต่อรายวิชา	- แผน การสอน	

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
1	3-4	- เข้าใจ การวิจัย - เข้าใจ โครงการ เยาวชน ที่ดำเนินการ โดย why i why - รู้วิธีการ เลือกพื้นที่ ในการ ทำงาน	บทที่ 1 ความรู้ เบื้องต้น เกี่ยวกับ การวิจัย 1.1 ความหมาย ของการวิจัย 1.2 ประเภทของ การวิจัย 1.3 ขั้นตอนการ ดำเนินการ วิจัย 1.4 ประโยชน์ ของการวิจัย 1.5 จรรยาบรรณ ของนักวิจัย การเลือก พื้นที่ในการ ทำงาน	- บรรยาย - ยกตัวอย่าง งานวิจัย - ยกตัวอย่าง โครงการ เยาวชน ที่เคยผ่าน กระบวนการ ของ why i why	- กิจกรรม กลุ่มย่อย ที่ทำให้ นักศึกษา กล้า แสดงออก	-เอกสาร บทที่ 1 -ตัวอย่าง งานวิจัย -ตัวอย่าง โครงการ เยาวชน ของ why i why	ให้นักศึกษา ส่งรายชื่อ สมาชิกกลุ่ม ที่จะทำงาน และพื้นที่ ที่สนใจ ในสัปดาห์ ต่อไป

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
2	1-2	- เข้าใจการกำหนดปัญหา	บทที่ 2 การกำหนดปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2.1 แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย 2.2 การเลือกปัญหาในการวิจัย 2.3 การกำหนดปัญหาในการวิจัย 2.4 ลักษณะของปัญหาวิจัยที่ดี	- บรรยาย	- นักศึกษาแต่ละกลุ่มแนะนำกลุ่มและแนวความคิดของกลุ่ม - กิจกรรมที่ทำให้เกิดความร่วมมือในกลุ่ม	-เอกสาร บทที่ 2	
	3-4	- ได้พื้นที่การทำงานของแต่ละกลุ่ม	2.5 หลักในการเขียนปัญหาการวิจัย	- บรรยาย - ให้ข้อเสนอแนะพื้นที่ของแต่ละกลุ่ม	- แต่ละกลุ่มนำเสนอพื้นที่ในการทำงาน	-เอกสาร บทที่ 2	ให้นักศึกษาเตรียมหัวข้อที่สนใจ

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
3	1-2	- เข้าใจ วัตถุประสงค์ ของการวิจัย - เข้าใจ การศึกษา เอกสาร รู้วิธีการ สืบค้น เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	บทที่ 2 (ต่อ) 2.6 การกำหนด วัตถุประสงค์ ของการวิจัย 2.7 การศึกษา เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง	- บรรยาย และ ถาม-ตอบ -ให้ ข้อเสนอแนะ หัวข้อของ แต่ละกลุ่ม	- ฟัง การเขียน หัวข้อ - ฟังสืบค้น เอกสารและ งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง - แต่ละกลุ่ม นำเสนอ หัวข้อ	-เอกสาร บทที่ 2	
	3-4	- ได้เขียน หัวข้อและ วัตถุประสงค์ ของงานวิจัย - เข้าใจการ กำหนด ตัวแปรและ การตั้ง สมมุติฐาน	บทที่ 3 ตัวแปรและ การตั้ง สมมุติฐาน การวิจัย 3.1 ความหมาย ของตัวแปร 3.2 ความสำคัญ ของตัวแปร 3.3 การกำหนด สมมุติฐาน 3.4 การเขียน สมมุติฐาน	- บรรยาย และ ถาม-ตอบ -ให้ ข้อเสนอแนะ วัตถุประสงค์ ของ แต่ละกลุ่ม	- ฟังเขียน วัตถุประสงค์ ของงานวิจัย - แต่ละกลุ่ม นำเสนอ วัตถุประสงค์ ของงานวิจัย	-เอกสาร บทที่ 3	ให้นักศึกษา ส่งหัวข้อและ วัตถุประสงค์ ของงานวิจัย สัปดาห์ ต่อไป

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
4	1-2	- เข้าใจ การวางแผน การวิจัย - เข้าใจ action plan - ได้หัวข้อ และ วัตถุประสงค์ ของงานวิจัย	บทที่ 4 การวางแผน และการ ออกแบบ การวิจัย 4.1 ความหมาย การ วางแผน การวิจัย 4.2 ความหมาย การ ออกแบบ การวิจัย 4.3 วัตถุประสงค์ การ ออกแบบ การวิจัย Action plan	-บรรยาย และ ถาม-ตอบ	- แต่ละกลุ่ม นำเสนอ หัวข้องาน และ วัตถุประสงค์ งานวิจัย		
	3-4	- ทราบ เทคนิค ในการ ลงพื้นที่ - ฝึกเขียน action plan	- เทคนิค ในการ ลงพื้นที่ - การ เตรียมตัว ก่อนลงพื้นที่	- บรรยาย	- เขียน action plan	-เอกสาร บทที่ 4	

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
5	1-2	- ได้ action plan	นำเสนอ ความ คืบหน้า ของงาน	- ให้ ข้อเสนอแนะ action plan ของ แต่ละกลุ่ม	- แต่ละกลุ่ม นำเสนอ action plan		
	3-4	- เข้าใจการ ออกแบบ การวิจัย - เข้าใจ การเขียน เค้าโครง การวิจัย	บทที่ 4 (ต่อ) 4.4 หลักการ การ ออกแบบ การวิจัย 4.5 ลักษณะ การ ออกแบบ การวิจัยที่ดี 4.6 เทคนิค การ ออกแบบ การวิจัย 4.7 การเขียน เค้าโครง การวิจัย	- บรรยาย และ ถาม-ตอบ	- ฝึกเขียน เค้าโครง การวิจัย	-เอกสาร บทที่ 4	

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
6	1-2	- ได้เขียน เค้าโครง การวิจัย	- เขียน เค้าโครง การวิจัย	- ให้ ข้อเสนอแนะ ปรับปรุง แก้ไข เค้าโครง การวิจัย ของ แต่ละกลุ่ม	- แต่ละกลุ่ม นำเสนอ เค้าโครง การวิจัย	-เอกสาร บทที่ 4	สร้าง เค้าโครง การวิจัย พร้อม action plan สัปดาห์ ต่อไป
	3-4	- เข้าใจ การรวบรวม และการ วิเคราะห์ ข้อมูล - สามารถ จัดทำและ ใช้เครื่องมือ งานวิจัย เชิงปริมาณ ได้อย่าง เหมาะสม	บทที่ 5 การรวบรวม และการ วิเคราะห์ ข้อมูล 5.1 ความหมาย และประเภท ของข้อมูล 5.2 ประชากร และตัวอย่าง 5.3 เครื่องมือ ที่ใช้ ในการ เก็บรวบรวม ข้อมูล 5.3.1 เครื่องมือ งานวิจัย เชิงปริมาณ	- บรรยาย	- ฝึกทำ เครื่องมือ วิจัย	-เอกสาร บทที่ 5 -ตัวอย่าง เครื่องมือ	

สัปดาห์ ที่	คาบ	วัตถุประสงค์	เนื้อหา	วิธีการสอน	กิจกรรม	สื่อการ สอน	งานที่ มอบหมาย
7	1-2	- สามารถ จัดทำและใช้ เครื่องมือ งานวิจัย เชิงคุณภาพ ได้อย่าง เหมาะสม	5.3.2 เครื่องมือ งานวิจัย เชิงคุณภาพ 5.3.3 การ ตรวจสอบ คุณภาพ ของ เครื่องมือ วิจัย	-บรรยาย	- ฝึกทำ เครื่องมือ วิจัย	-เอกสาร -ตัวอย่าง เครื่องมือ	จัดทำ เครื่องมือ ที่เหมาะสม กับงานวิจัย ของตนเอง
	3-4	- เข้าใจ การใช้ โปรแกรม SPSS	5.4 การ ประมวลผล ข้อมูล โดยใช้ โปรแกรม สำเร็จรูป	- บรรยาย	- ฝึกใช้ โปรแกรม SPSS	-เอกสาร บทที่ 5	ส่ง โครงการวิจัย พร้อม เครื่องมือ และ action plan
8	1-2	- เข้าใจ การใช้ โปรแกรม SPSS	บทที่ 5 (ต่อ) 5.4 การ ประมวลผล ข้อมูล โดยใช้ โปรแกรม สำเร็จรูป(ต่อ)	-บรรยาย และ ถาม-ตอบ	- ฝึกใช้ โปรแกรม SPSS	-เอกสาร บทที่ 5	
	3-4		นำเสนอ ความ คืบหน้า ของงาน	- ให้ ข้อเสนอแนะ โครงการวิจัย ของ แต่ละกลุ่ม	- แต่ละกลุ่ม นำเสนอ ความคืบหน้า ของงาน ปัญหา และ อุปสรรค		- ยื่นเสนอ ทวนวิจัย จาก why i why
9	สอบกลางภาค 23-29 ธันวาคม 2556						

สาขาวิชาการจัดการสำนักงาน :

ชื่อวิชา Organization Development

จำนวน 3 หน่วยกิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 29 ต.ค. 2556

วัตถุประสงค์

1. อธิบายเกี่ยวกับเนื้อหารายวิชา
2. เข้าใจการบริหารงานเชิงพฤติกรรมศาสตร์

เนื้อหา

กระบวนการนำเข้าสู่การเรียนการสอน

1. ข้อตกลงก่อนเริ่มเรียน การวัดผลการเรียน
2. เนื้อหาวิชาที่จะต้องศึกษาตลอดภาคเรียน
กิจกรรม/โครงการ/งาน
3. จุดประสงค์ของการเรียนและการทำกิจกรรม/
โครงการ
4. การมี why i why มาช่วยหนุนเสริมเพื่อเพิ่ม
ศักยภาพให้กับการเรียนการสอน

บทที่ 1 การบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์

- 1.1 ความหมายและขอบเขตของพฤติกรรมศาสตร์
- 1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมศาสตร์กับ
สาขาวิชาการบริหารและองค์การ
- 1.3 หลักการบริหารงานเชิงพฤติกรรมศาสตร์

1.4 พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์กับการพัฒนา องค์การ

วิธีสอน

บรรยาย

กิจกรรม

เกมละลายพฤติกรรม กิจกรรมเตรียมความพร้อม

1. แนะนำโครงการ why i why
2. ลักษณะของโครงการที่จะต้องดำเนินงาน
เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวังของ why
i why

สื่อการสอน

1. เอกสารคำอธิบายรายวิชา
2. PowerPoint บทที่ 1

งานที่มอบหมาย

–

สัปดาห์ที่

2

วันที่

5 พ.ย. 2556

วัตถุประสงค์

ทำความเข้าใจกับพีๆ จาก why i why

กิจกรรม

กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ความ
คาดหวังจากนักศึกษาต่อรายวิชา

สัปดาห์ที่	3
วันที่	12 พ.ย. 2556
วัตถุประสงค์	เข้าใจแนวความคิดเกี่ยวกับองค์การและการเปลี่ยนแปลง
เนื้อหา	บทที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การและการเปลี่ยนแปลง 2.1 ความนำ 2.2 ความหมายองค์การ 2.3 ลักษณะขององค์การ 2.4 องค์การในฐานะที่เป็นระบบเปิด 2.5 แนวความคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง 2.6 โครงสร้างการเปลี่ยนแปลง 2.7 ขั้นตอนการบริหารการเปลี่ยนแปลง 2.8 กลยุทธ์การบริหารเพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลง
วิธีสอน	บรรยาย
กิจกรรม	การแสวงหาความสุขและความร่วมมือบนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคลและสังคม
สื่อการสอน	PowerPoint บทที่ 2
งานที่มอบหมาย	—

สัปดาห์ที่	4
วันที่	19 พ.ย. 2556
วัตถุประสงค์	เข้าใจแนวความคิดการพัฒนางองค์กร
เนื้อหา	บทที่ 3 แนวความคิดของการพัฒนางองค์กร 3.1 ที่มาของการพัฒนางองค์กร 3.2 ความหมายของการพัฒนางองค์กร 3.3 คุณลักษณะสำคัญของการพัฒนางองค์กร 3.4 วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนางองค์กร 3.5 วัตถุประสงค์ย่อยของการพัฒนางองค์กร 3.6 ข้อสมมติเบื้องต้นของการพัฒนางองค์กร 3.7 สถานการณ์ในองค์กรที่ก่อให้เกิดการพัฒนา 3.8 ความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงโดย การพัฒนางองค์กรกับการเปลี่ยนแปลง
วิธีสอน	บรรยาย
กิจกรรม	ตัวอย่างสิ่งที่ why i why เคยทำ 1. ความสำเร็จ-ความล้มเหลว 2. การเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกและเชิงลบ 3. ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ-ความล้มเหลว
สื่อการสอน	PowerPoint บทที่ 3
งานที่มอบหมาย	—

สัปดาห์ที่ 5

วันที่ 26 พ.ย. 2556

วัตถุประสงค์

1. เข้าใจองค์ประกอบและกระบวนการพัฒนาองค์การ
2. อธิบายการทำงานกลุ่มประจำภาคเรียน

เนื้อหา

บทที่ 4 องค์ประกอบและกระบวนการพัฒนาองค์การ

- 4.1 องค์ประกอบพื้นฐานของกระบวนการพัฒนาองค์การ
- 4.2 กระบวนการพัฒนาองค์การ

วิธีสอน

บรรยาย

กิจกรรม

การจัดทำโครงการ

1. ข้อควรพิจารณาในการเลือกพื้นที่ในการทำโครงการ
2. กระบวนการในการดำเนินโครงการการตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด
3. การเขียนโครงการที่ดีเพื่อตอบให้ตรงตามวัตถุประสงค์

สื่อการสอน PowerPoint บทที่ 4

งานที่มอบหมาย

ประเด็นงานกลุ่ม : แนวทางการพัฒนาชุมชนตาม
แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

1. แบ่งกลุ่มนักศึกษาตามจำนวนที่เหมาะสม
2. ในสัปดาห์นี้นักศึกษาควรไปหาพื้นที่สำหรับ
จัดทำโครงการ
3. เขียนโครงการ

สัปดาห์ที่ 6

วันที่ 3 ธ.ค. 2556

วัตถุประสงค์ เข้าใจการตรวจวินิจฉัยปัญหาขององค์กร

1. ได้โครงการ 1 ฉบับ
2. ได้พื้นที่ในการทำงานกลุ่มประจำภาคเรียน
ควรเป็นชุมชนที่นักศึกษาในกลุ่มมีความคุ้นเคย
เป็นอย่างดี

เนื้อหา บทที่ 5 การตรวจวินิจฉัยปัญหาขององค์กร

- 5.1 ความนำ
- 5.2 ความจำเป็นของการตรวจวินิจฉัยปัญหาของ
องค์กร
- 5.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4 ระบบและกระบวนการต่างๆ ขององค์การ
ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจวินิจฉัย

5.5 ที่ปรึกษาการพัฒนาองค์การ

วิธีสอน

บรรยาย

กิจกรรม

1. ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการ
แต่ละกลุ่ม
2. แนะนำการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล
  - บริบทชุมชน
  - ศักยภาพชุมชน
  - การเก็บข้อมูลเพื่อให้สอดคล้องกับการ
จัดทำโครงการ
  - เทคนิคในการลงพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็น
ประโยชน์ต่อโครงการ

สื่อการสอน PowerPoint บทที่ 5

งานที่มอบหมาย

1. เข้าทำงานในพื้นที่ เพื่อจัดทำกิจกรรมกลุ่ม
ประจำภาคเรียน
2. สืบหาข้อมูล ค้นหาบริบท และศักยภาพของ
ชุมชน โดยการจดบันทึก สังเกต สัมภาษณ์
บันทึกภาพ

สัปดาห์ที่	7
วันที่	10 ธ.ค. 2556 (วันหยุด วันรัฐธรรมนูญ)
กิจกรรม	ลงพื้นที่เพื่อจัดทำโครงการ

สัปดาห์ที่	8
วันที่	17 ธ.ค. 2556
วัตถุประสงค์	เข้าใจเทคนิคการพัฒนาองค์กร
เนื้อหา	บทที่ 6 เทคนิคการพัฒนาองค์กร 6.1 ความนำ และความหมายของเทคนิคการพัฒนาองค์กร 6.2 การจำแนกประเภทเทคนิคการพัฒนาองค์กร 6.3 ข้อควรคำนึงในการเลือกใช้เทคนิคการพัฒนาองค์กร 6.4 การสร้างทีมงาน
วิธีสอน	บรรยาย
สื่อการสอน	PowerPoint บทที่ 6
งานที่มอบหมาย	—

สัปดาห์ที่ 9
สอบกลางภาค 23 – 29 ธันวาคม 2556

สัปดาห์ที่ 10
วันสิ้นปี – วันขึ้นปีใหม่

สัปดาห์ที่ 11
วันที่ 7 ม.ค. 2557
วัตถุประสงค์ เข้าใจหลักและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคนิคการ
พัฒนาองค์การ

เนื้อหา บทที่ 7 หลักและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เทคนิค
การพัฒนาองค์การ

- 7.1 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับบุคคล
- 7.2 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับระหว่างบุคคล
- 7.3 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับกลุ่มหรือทีม
- 7.4 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับระหว่างกลุ่ม
- 7.5 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับองค์การ
- 7.6 เทคนิคการพัฒนาองค์การระดับโครงสร้าง

วิธีสอน บรรยาย

กิจกรรม

การวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน

1. SWOT
2. เทคนิค / เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพชุมชน
3. ฯลฯ

สื่อการสอน

PowerPoint บทที่ 7

1. เอกสารทบทวนการดำเนินการตามโครงการ
2. เอกสารทบทวนความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3. เอกสารทบทวนเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT

งานที่มอบหมาย

สรุปข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์

สัปดาห์ที่	12
วันที่	14 ม.ค. 2557
วัตถุประสงค์	เข้าใจความสำเร็จและปัญหาของการพัฒนาองค์กร
เนื้อหา	บทที่ 8 ความสำเร็จและปัญหาของการพัฒนาองค์กร 8.1 ความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร 8.2 เงื่อนไขต่อความสำเร็จของการพัฒนาองค์กร 8.3 ปัญหาของการพัฒนาองค์กร 8.4 การเปลี่ยนแปลงในแนวคิดของการพัฒนาองค์กร
วิธีสอน	บรรยาย
กิจกรรม	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ปัญหา – อุปสรรค ที่เกิดขึ้นระหว่างทำโครงการ 2. เงื่อนไขต่อความสำเร็จของโครงการ 3. รูปแบบในการจัดทำรายงานและนำเสนอ เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ
สื่อการสอน	PowerPoint บทที่ 8
งานที่มอบหมาย	–

สัปดาห์ที่	13
วันที่	21 ม.ค. 2557
เนื้อหา	รูปแบบการจัดทำรายงาน รูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน
วิธีสอน	บรรยาย
กิจกรรม	วิเคราะห์ สรุปข้อมูล และจัดทำรายงาน 1. แนวทางในการพัฒนา 2. การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน 3. การจัดทำรายงาน
งานที่มอบหมาย	จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ และเตรียมนำเสนอ

สัปดาห์ที่ 14, 15, 16

วันที่ 28 ม.ค., 4 ก.พ., 11 ก.พ. 2557

วัตถุประสงค์ นำเสนอการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน

เนื้อหา

1. นำผลจากการวิเคราะห์ SWOT มาจัดทำแผน
ซึ่งแสดงให้เห็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน
2. ให้ความสำคัญกับกระบวนการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนที่สอดคล้องกับความเป็นจริง มีความชัดเจนในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ จากการบูรณาการความรู้ในแขนงวิชาต่างๆ ร่วมกับการทำงาน

กิจกรรม ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ

สัปดาห์ที่ 17, 18

เตรียมสอบปลายภาคเรียน

(24 กุมภาพันธ์ – 2 มีนาคม 2557)

ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ตามรูปแบบที่กำหนด

บทสรุปแนวทางการดำเนินงาน ในแผนการสอนตัวอย่าง

แนวทางการทำงานขององค์กรภาคสังคมในการร่วมจัดการเรียนการสอนในแผนการสอนมีดังนี้

- กระบวนการสร้างความสัมพันธ์และเรียนรู้ความคาดหวังจากนักศึกษาต่อรายวิชา รวมถึงความเข้าใจในเนื้อหาวิชา สิ่งที่จะต้องทำ รวมทั้งบรรยากาศโดยรวมในการเรียนการสอนแต่ละคาบเรียน
- กระบวนการหนุนเสริมการทำความเข้าใจปัญหาในขั้นตอนของการคิดโจทย์วิจัย คิดวิเคราะห์เชื่อมโยงตนเองกับสังคมรอบตัว โดยให้เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในงานพัฒนาที่จะช่วยให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจปัญหาของชุมชนที่เป็นพื้นที่ทำงานวิจัยต่างๆ ได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น
- กระบวนการพัฒนาโครงการ ซึ่งช่วยให้นักศึกษามีความชัดเจนยิ่งขึ้นผ่านการทำกระบวนการในขั้นการเริ่มลงมือทำวิจัย ซึ่งการเรียนรู้ผ่านกระบวนการนี้ นักศึกษาจะสามารถสร้างความเข้าใจจากการลงมือทำด้วยตนเองนอกเหนือไปจากทฤษฎีที่จะช่วยให้นักศึกษามองเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในการวางแผนโครงการ

– กระบวนการหนุนเสริมทีมอาจารย์ผู้สอน ระหว่างทางและกระบวนการติดตามให้คำปรึกษานักศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจ ต่อยอด และเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างทาง เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นที่พึงพอใจของทุกฝ่าย ในกระบวนการส่วนนี้จะเป็นการทำงานตั้งแต่เริ่มต้นไปตลอดจนถึงสิ้นสุดการเรียนการสอนใน คาบเรียนสุดท้าย

รายวิชาตัวอย่างที่คณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ (มทร.ล้านนา) ร่วมกับกลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม (why i why) ได้พัฒนาหลักสูตรเสริมจิตอาสาในรูปแบบหลักสูตรการเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตอาสาให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา คือ **“วิชา วิจัย และสถิติธุรกิจ”** โดยรายวิชานี้เป็นวิชาบังคับที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักศึกษามีทักษะและวิธีคิดเชิงกระบวนการวิจัย ซึ่งค่อนข้างง่าย ในการประยุกต์ใช้กลไกเสริมสร้างอาสาสมัครเพื่อสังคมนำมาพัฒนา ออกแบบการสอน เนื่องจากเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นในการสร้าง **“วิธีคิดแบบแก้ปัญหา”** ให้แก่ผู้เรียนดังเช่นวัตถุประสงค์รายวิชา ดังกล่าว จะต้องเน้นวิธีการคิดที่ต้องอาศัยการสืบสาวปัจจัยต่างๆ หาเหตุผลผลมาใช้ทำความเข้าใจ แล้วจึงวางวิธีการสำหรับใช้ในการ ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

วิชาวิจัยและสถิติธุรกิจ

จากวัตถุประสงค์หลักของรายวิชาวิจัยฯ ที่ยกมาเป็นกรณีตัวอย่างนี้ที่มีความสอดคล้องกับแนวคิดของกลไกส่งเสริมจิตอาสาอย่างมากเป็นทุนเดิม ทางกลุ่มผู้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าว จึงสามารถนำกลไกฯ มาประยุกต์ได้ทันที โดยเพียงแค่ปรับเพิ่มเติม ในส่วนของการตั้งโจทย์วิจัย จากเดิมที่เป็นการวิจัยในเรื่องของวิชาการล้วนๆ มาเป็นการมุ่งทำวิจัยที่ใช้แก้ปัญหาชุมชนหรือสังคมรอบๆ ตัวนักศึกษาเป็นหลัก ซึ่งความพยายามดังกล่าวจะเริ่มตั้งแต่ในขั้นตอนของการคิดหาโจทย์วิจัย การออกแบบวิจัย ซึ่งต้องคำนึงถึงบริบทชุมชนหรือสังคมอยู่ตลอดเพื่อให้โครงการวิจัยของนักศึกษาประสบผลสำเร็จออกมา ซึ่งตัวชี้วัดความสำเร็จมิใช่เป็นเพียงความรู้ความเป็นเลิศทางวิชาการใดๆ แต่ความสำเร็จของโครงการที่นำไปลงมือปฏิบัติแล้วสามารถแก้ปัญหาหรือปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้นได้ตามที่ออกแบบการวิจัยไว้ โดยในระหว่างการลงพื้นที่ทำวิจัย นักศึกษาก็จะได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ ได้ลองผิดลองถูก และพัฒนาจิตสำนึกพลเมืองของตนเองผ่านการทำกิจกรรมอาสาสมัครเพื่อสังคมที่ผู้เรียนร่วมมือกันออกแบบมา ตั้งแต่ในขั้นต้นและเห็นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือสังคมจากการลงมือทำด้วยตนเองของโครงการวิจัยในตอนท้ายในที่สุด

โครงการศึกษาวิจัยของนักศึกษาทุกโครงการสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ขึ้นในตัวของนักศึกษาที่ได้ลงมือทำโครงการด้วยตนเอง **ผลจากการทำโครงการศึกษาวิจัยภายใต้กลไก YIM Model ได้ทำให้พวกเขาปรับเปลี่ยนแนวคิดเดิมๆ เยาวชนอาสาสมัครสามารถเล็งเห็นคุณค่าภายในตนเองมากขึ้น มีจิตอาสาตั้งตัวอย่าง กรณีศึกษาโครงการศึกษาวิจัยต่างๆ อาทิเช่น**

1. โครงการศึกษาวิจัยรูปแบบบรรจุกัญท์ที่เหมาะสมจากกลุ่มจักสานศรีเกตุ อ.สารภี สุ่มผลผลิตจากชุมชน อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

เกิดขึ้นจากความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ถือว่าเป็นจุดเด่นของอำเภอแม่ริม คือ สตรอว์เบอร์รี่ ผลิตภัณฑ์นี้โดดเด่นและมีชื่อเสียงค่อนข้างมากอยู่แล้ว แต่กลุ่มนักศึกษาสังเกตเห็นว่าลักษณะของบรรจุกัญท์ยังไม่เหมาะสม จึงได้เข้าไปสอบถามเก็บข้อมูลจากชาวบ้านในชุมชน และค้นพบว่าชาวบ้านผู้ผลิตก็มีปัญหาในด้านต้นทุนการผลิตบรรจุกัญท์ที่ค่อนข้างสูงและมีคุณภาพไม่ดี กลุ่มนักศึกษาจึงได้เริ่มต้นศึกษาและพัฒนาบรรจุกัญท์ร่วมกับชาวบ้าน สำรวจพื้นที่ชุมชนเพื่อหาวิธีการผลิตที่เหมาะสม ลองผิดลองถูก จนได้บรรจุกัญท์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์สตรอว์เบอร์รี่ของชาวบ้านในที่สุด ทุกขั้นตอนการทำงานนักศึกษาในกลุ่มทุกคนได้เรียนรู้และตระหนักในความต้องการของชาวบ้านที่ต้องการ

พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ในชุมชนของตนเอง เห็นความพยายาม
ดิ้นรนของชาวบ้านเพื่อที่จะให้ผลิตภัณฑ์ของชุมชนสามารถเข้าถึง
ผู้บริโภค โดยนักศึกษาก็ได้ใช้ศักยภาพในด้านแนวคิดทางธุรกิจที่ได้
ร่ำเรียนกันมาเข้ามาเสริมความเข้มแข็งให้กับชาวบ้านได้ด้วยใจอาสา
จนเกิดความภาคภูมิใจและตระหนักในศักยภาพของตนที่เชื่อมโยง
เข้ากับชุมชน และนับเป็นก้าวแรกของแรงบันดาลใจที่จะได้นำ
องค์ความรู้ในลักษณะเดียวกันนี้ไปศึกษาพัฒนาในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

2. การศึกษาต้นทุนของสวนหอมเพื่อหาแนว ทางการลดต้นทุน หมู่บ้านทาดอยครั้ง ต.ทาจุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน

เริ่มต้นจากการเข้าไปศึกษาขั้นตอนในการเพาะปลูกหอม
อย่างละเอียดและจากการพูดคุยสอบถามโดยละเอียดจากเกษตรกร
จนได้ผลลัพธ์คือได้แนวทางในการลดต้นทุนในการปลูกหอมที่มี
ประสิทธิภาพโดยที่ชาวบ้านยอมรับในแนวทางของนักศึกษาที่ได้
ทำการศึกษาวิจัยออกมา

3. การพัฒนาสื่อเพื่อเสริมสร้างความมีวินัยในตัวเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านเมืองขอนแก่น.ป่าไผ่ อ.สันทราย จ.เชียงใหม่

สังเกตเห็นปัญหาของนักศึกษาในกลุ่มซึ่งเป็นคนในชุมชน และได้ทราบปัญหาที่คุณครูหนักใจมากที่สุดเกี่ยวกับนักเรียนในโรงเรียน คือ เรื่องวินัย ทีมวิจัยจึงริเริ่มพัฒนาสื่อและกิจกรรมที่กระตุ้นการตระหนักในความสำคัญของการมีวินัยในตนเอง ซึ่งนักศึกษาค้นพบว่าควรมีความแตกต่างไปจากการปลูกฝังความมีวินัยผ่านการใช้อำนาจ ห้าม จับผิด หรือบังคับนักเรียนที่มักใช้กันอยู่เป็นส่วนใหญ่โดยทั่วไปและมักไม่เกิดผลสำเร็จ จึงพยายามหันมาใช้สื่อเพื่อที่จะปลูกฝังความมีวินัยในตนเอง

สื่อที่จัดทำแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ สื่อส่งเสริมการวางรองเท้าอย่างเป็นระเบียบ สื่อส่งเสริมการพูดไพเราะ สื่อส่งเสริมการไหว้ ซึ่งเริ่มต้นจากการศึกษาเชิงประชากรของนักเรียนในโรงเรียน ลักษณะสังคมโดยรอบและภายในโรงเรียน พัฒนาสื่อ ได้ทดลองใช้และประสบผลสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนและได้ส่งต่อให้คุณครูนำไปใช้ต่อยอด ภายหลังจากทำโครงการนักศึกษาคิดว่าสิ่งที่ได้ลงมือทำจะเป็นหน่ออ่อนเล็กๆ ที่จะเติบโตไปสู่การเปลี่ยนแปลงชุมชนอย่างยั่งยืนในอนาคต มีความภูมิใจอย่างมากที่ได้กลับมาเป็นอาสาสมัครสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนบ้านเกิด

4. โครงการพัฒนาห้องสมุดเทศบาลคู่ค้า

เกิดจากความพยายามที่จะพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนในชุมชนซึ่งถูกทิ้งร้าง ไม่มีการใช้บริการของเด็กนักเรียน จึงได้ทำการสำรวจและระดมความคิดเห็นจากนักเรียนจนได้แนวทางพัฒนาห้องสมุดในฝันของเด็กนักเรียนและชักชวนกันปรับปรุงห้องสมุดร่วมกันระหว่างกลุ่มนักศึกษากับนักเรียนโดยใช้ระบบที่สะดวกแก่การใช้มากขึ้นและมีการอบรมการใช้ และจัดกิจกรรมกระตุ้นส่งเสริมให้หันมาใช้ห้องสมุดแก่นักเรียนในโรงเรียนไปพร้อมกัน

5. การพัฒนาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 โรงเรียนบ้านแม่ตอกแดง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ผ่านการใช้สื่อที่เกี่ยวข้องกับ AEC

จากปัญหาที่โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวเขา โดยมีนักศึกษาในกลุ่มที่เป็นคนในพื้นที่จึงมีความเข้าใจในปัญหาของโรงเรียนในชุมชน ที่นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยเนื่องจากส่วนใหญ่จะใช้ภาษาพูดประจำเผ่าของตนเองเป็นหลักดังนั้นจึงได้เข้าไปสนับสนุนการสอนภาษาไทยให้แก่โรงเรียนร่วมกับคุณครูโดยพัฒนารูปแบบให้มีความทันสมัยมากขึ้นโดยมุ่งเน้นสอนภาษาไทยผ่านเนื้อหาเกี่ยวกับ AEC เนื่องจากเล็งเห็นร่วมกันว่าเนื้อหาของ

AEC เป็นการเปิดกว้างทางอัตลักษณ์ของคนในภูมิภาคที่มีความหลากหลายและพยายามที่จะอยู่ร่วมกันอย่างเคารพกันและกัน โดยเนื้อหาเกี่ยวกับ AEC มีส่วนช่วยดึงดูดให้น้องๆ นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนภาษาไทยกันมากขึ้น ซึ่งก็จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเองและต่อชุมชนต่อไปในอนาคต

6. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียน กวดวิชาในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา กรณีศึกษา โรงเรียนกวดวิชาในจังหวัดเชียงใหม่

ศึกษาโรงเรียนกวดวิชาในตัวเมืองเชียงใหม่ซึ่งมีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว และค้นพบว่าเด็กนักเรียนที่ไปกวดวิชานั้นมีผลการเรียนที่ดีขึ้น มีสังคมที่กว้างขึ้น แต่ก็ได้ไปกินเวลาส่วนตัวของเด็กนักเรียนให้ลดลงไปแทนที่จะได้ใช้เวลาให้สมกับวัยเพื่อตอบสนองทักษะชีวิตอื่นๆ นอกเหนือจากการสอบ และยังทำให้ค่าใช้จ่ายของครอบครัวสูงขึ้น จุดนี้เป็นจุดที่นักศึกษามีความเป็นห่วงจึงได้พยายามเก็บข้อมูลเพื่อมานำเสนอและขอให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันค้นหาแนวทางดำเนินการกันต่อไป

7. โครงการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ดินปั้นจากเปลือกลำไย หมู่บ้านริมเมืองเหนือ ต.หนองช้างกิน อ.เมือง จ.ลำพูน

นำทักษะที่นักศึกษาเคยเรียนในห้องเรียนไปพัฒนา นวัตกรรมศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของชุมชนร่วมกับชาวบ้าน โดยเริ่มลงมือพัฒนาร่วมกันตั้งแต่ในด้านการผลิต การจัดจำหน่ายและด้านการตลาด ทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จเป็นที่ประทับใจของชาวบ้าน จนเกิดการต่อยอดเป็นสินค้าที่จะเข้ามาช่วยพัฒนาอาชีพของชุมชนในระยะยาว

8. การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายในหนึ่งเดือนของนิสิตาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่

จากการศึกษาทำให้พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้นกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นอย่างมาก โดยสาเหตุหลักมาจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสินค้าแฟชั่นต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นตามค่านิยมบริโภคนิยมที่นักศึกษารับมาตลอดระยะเวลาในการเรียน นักศึกษาคาดหวังว่าข้อค้นพบดังกล่าวจะนำไปสู่การรณรงค์เรื่องการใช้จ่ายให้สอยอย่างรู้คุณค่าของเงินมากยิ่งขึ้นในหมู่นักศึกษา

9. แนวทางการพัฒนาสุขภาวะในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

สมาชิกในกลุ่มมีมุมมองว่าส่วนสำคัญที่จะนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ที่พบเห็นได้สังคมไทยคือปัญหาที่คนในสังคมขาดความใส่ใจเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะ กลุ่มนักศึกษาจึงคิดที่จะเริ่มต้นพัฒนาและปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องสุขภาวะให้แก่เด็กๆ โดยได้เข้าไปจัดกิจกรรม สร้างสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนดังกล่าว และสังเกตความเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กๆ เอง นอกเหนือจากผลลัพธ์ของตัวโครงการศึกษาวิจัยดังกล่าวแล้ว กลุ่มนักศึกษายังเกิดความประทับใจในผลที่ได้รับกลับมาคือความสนุกสนานที่ได้ทำงานเป็นทีมอย่างเข้มข้นและความภาคภูมิใจของนักศึกษาที่ได้ลงมือทำ

10. โครงการศึกษาการจัดการขยะและ สิ่งแวดล้อมของตลาดสดชุมชนบ้านท่าเตื่อสู่ตลาดสด ชุมชนวัดบ้านก่อ

นักศึกษา กับชุมชนร่วมกันศึกษาระบบการจัดการขยะและ
สิ่งแวดล้อมเพื่อให้ได้แนวทางในการดำเนินการพัฒนาตลาดให้ได้
มาตรฐานต่อไป โดยเน้นความร่วมมือระหว่างชาวชุมชนและ
บุคคลภายนอก

11. แนวทางการสร้างระบบบัญชีน้ำประปาหมู่บ้าน บ้านบ่อ ต.สันผักหวาน อ.หางดง จ.เชียงใหม่

ทีมวิจัยนักศึกษาได้ประสานงานกับชุมชน และใช้วิชาชีพที่
ได้ร่ำเรียนมาพัฒนาระบบบัญชีน้ำประปาของหมู่บ้านที่มีปัญหา
แต่เดิม เนื่องจากประธานกลุ่มน้ำประปาชุมชนยังไม่มีทักษะดังกล่าว
นักศึกษากลุ่มนี้สะท้อนความรู้สึกหลังสิ้นสุดโครงการศึกษาวิจัยว่า
พวกตนสามารถใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองมาแก้ปัญหาให้กับชุมชน
ได้ไม่ยาก สิ่งที่ได้ตอบแทนกลับมาไม่ใช่ตัวเงินจากนายจ้าง แต่เป็น
ความภาคภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ หากรู้จักที่จะสังเกตชุมชน และ
กล้าที่จะเสนอตัวเข้าไปร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชน

12. โครงการวิจัยการศึกษาและพัฒนากิจกรรมจิตอาสาของเยาวชนในสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านเชียงใหม่

กลุ่มนักศึกษาชักชวนให้เยาวชนในสถานสงเคราะห์ออกมาทำกิจกรรมจิตอาสาด้วยกันหลายๆ อย่าง เช่น ทำความสะอาดวัด แบ่งปันกับคนตาบอด และออกไปช่วยเหลือผู้ป่วยที่โรงพยาบาล โดยกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่ศูนย์เห็นความสำคัญและเห็นศักยภาพของเยาวชนด้วย กิจกรรมนี้ จากเดิมที่มีความคาดหวังไม่มากนักในการได้รับความร่วมมือจากเยาวชนในศูนย์ แต่กลับได้รับการตอบรับอย่างมากมายจากเยาวชน โดยที่เยาวชนเองรู้สึกประทับใจที่มีพี่ๆ เล็งเห็นคุณค่าในตัวของพวกเขา สำหรับนักศึกษาทุกคนในกลุ่ม การได้ทำโครงการนี้นับเป็นประสบการณ์ที่เปลี่ยนความคิดของพวกเขาไปโดยสิ้นเชิง รู้สึกว่าคนทุกๆ คนหรือเยาวชนต่างก็มีศักยภาพที่จะทำสิ่งดีๆ ขอเพียงได้รับโอกาสเท่านั้น ดังนั้นในท้ายที่สุดนักศึกษาจึงได้อาสาที่จะพยายามต่อยอดโครงการนี้และขยายการทำกิจกรรมลักษณะนี้ไปยังศูนย์เยาวชนในที่อื่นๆ อีกด้วย

13. โครงการศึกษาแนวทางส่งเสริมการสืบทอด ประเพณีปีใหม่ม้งบ้านแม่सान้อย ต.โป่งแยง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

โครงการนี้เป็นการศึกษาในเชิงประเพณีวัฒนธรรม โดยมีสมาชิกในกลุ่มคนหนึ่งที่เป็นชาวม้งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมปีใหม่ม้งในทุกๆ ปี และได้ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับเวลาผ่านไป ความหมายของพิธีกรรมต่างๆ ที่ผู้เฒ่าผู้แก่ยังคงไว้นั้น คนรุ่นใหม่ๆ เริ่มไม่เข้าใจความหมายและให้ความสำคัญน้อยลง นักศึกษาจึงต้องการที่จะทำการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อค้นหาแนวทางที่จะสืบทอดความหมายและรูปแบบของประเพณีปีใหม่ม้งไม่ให้เกิดหายไป นักศึกษาในทีมวิจัยคนอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นชาวม้งเดิมก็ไม่ได้มีความกระตือรือร้นมากนัก เพราะไม่เห็นความสำคัญ แต่เมื่อได้เข้าร่วมในพิธีกรรมและได้ไปทำการศึกษากับชาวบ้านในพื้นที่จริงก็เกิดความประทับใจอย่างมาก รู้สึกเอาใจใส่และหวงแหนประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และยังร่วมมือกันทำสื่อเพื่อประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้และเกิดความประทับใจอีกด้วย

14. โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนบ้านพระนอน จ.เชียงใหม่

โครงการนี้เป็นการระดมความร่วมมือทั้งจากผู้บริหารโรงเรียน บรรณารักษ์ และเด็กนักเรียนในโรงเรียน จนได้ห้องสมุดที่ทันสมัยเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เด็กๆ ใช้กันเป็นจำนวนมาก

15. โครงการศึกษาการพัฒนาแนวทางในการแก้ไขปัญหาลานจอดรถสมชนะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาควิชาชีพ เชียงใหม่

ปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอ สร้างความลำบากให้แก่นักศึกษาและบุคลากรของมหาวิทยาลัย ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการขาดระเบียบวินัยของผู้ใช้ลานเอง และลานจอดรถผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข มีเพียงเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและทำความสะอาดเท่านั้น เมื่อศึกษาแล้วจึงจัดทำสื่อ วิดิทัศน์แล้วนำไปเผยแพร่เพื่อให้นักศึกษาที่ใช้ลานจอดรถมีความรู้สึกร่วมรับผิดชอบในการแก้ปัญหาและผู้บริหารเห็นปัญหาและเร่งแก้ไขต่อไป

16. แนวทางในการปลูกจิตสำนึกผ่านการ รับผิดชอบแปลงผักสวนครัว โรงเรียนวัดหนองหล่ม จ.ลำพูน

กลุ่มนักศึกษาอาสาเข้าไปช่วยคุณครูสร้างจิตสำนึก ความ
รับผิดชอบต่อให้แก่เด็กๆ จากการทำกิจกรรมปลูกผัก โดยเริ่มตั้งแต่
ขั้นตอนการฟื้นฟูแปลงผักโรงเรียนที่ถูกทิ้งร้างมานานเพราะขาดคน
รับผิดชอบต่อดำเนินการ ทีมวิจัยจึงต้องการพัฒนาให้นักเรียนสามารถ
ร่วมมือกัน รับผิดชอบต่อร่วมกัน และมุ่งหวังให้นักเรียนเรียนรู้เรื่อง
ความรับผิดชอบต่อมากขึ้นในระหว่างทางที่ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และ
ผลลัพธ์ปลายทางก็คือการมีจิตสำนึกที่จะติดตัวพวกเขาในยามที่ก้าว
ออกไปรับผิดชอบต่อสังคมหรือชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

17. โครงการศึกษาการพัฒนาสื่อที่สอดคล้องกับ เด็กปฐมวัย กรณีศึกษา: ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านป่าม่วง ต.แม่แรม อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่

เริ่มต้นจากการเข้าไปสำรวจศูนย์เด็กเล็กดังกล่าวแล้วพบว่า
สื่อที่ใช้สร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็กๆ ในศูนย์มีความไม่เหมาะสมกับ
ช่วงวัยของเด็กๆ ภายในศูนย์ จึงได้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ทำการศึกษา
เพื่อค้นหาสื่อที่เหมาะสม จากนั้นจึงผลิตสื่อที่เหมาะสมขึ้นมาและทำ
กิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเด็กๆ โดยใช้สื่อดังกล่าว

18. โครงการศึกษาวิจัยแนวทางการจัดการ กองทุนหมู่บ้านดอนชัย ต.ป่าแดด อ.เมือง จ.เชียงใหม่

จากการได้พูดคุยกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่า กำลังประสบปัญหาเกี่ยวกับเอกสาร ความถูกต้องของวิธีการจัดการกองทุน จึงได้ระดมสมองกันภายในกลุ่มพร้อมๆ กับไปปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนแล้วจึงนำมาออกแบบแบบฟอร์มเอกสารใหม่ทั้งหมด จากนั้นจึงได้ให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทดลองใช้จริง ซึ่งประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี การจัดการบัญชีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปขยายผลต่อและนำไปประยุกต์ใช้กับชุมชนหมู่บ้านอื่นได้อีกด้วย

วิชา การพัฒนาองค์กร

อีกตัวอย่างหนึ่งของการประยุกต์ใช้กลไกส่งเสริมจิตอาสา ในรายวิชาเรียนก็คือ “วิชา การพัฒนาองค์กร” โดย **คณาจารย์ มทร.ล้านนา** กับ **กลุ่มนวัตกรรมเยาวชนเพื่อสังคม (why i why)** ได้ร่วมมือออกแบบกระบวนการเรียนรู้เช่นกัน แต่มีรูปแบบการดำเนินการที่แตกต่างไปจากวิชาวิจัยและสถิติธุรกิจอย่างชัดเจน

ผู้สอนได้ปรับปรุงแบบให้เข้ากับเนื้อหาและเป้าหมายหลักของรายวิชาการพัฒนาองค์กร ที่ต้องการให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ให้กับชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ที่แต่ละกลุ่มได้เลือกที่จะเข้าไปทำการศึกษาเป็นหลัก ไม่ได้เป็นการเข้าไปลงมือพัฒนาในพื้นที่ที่ชุมชนท้องถิ่นนั้นๆ เนื่องจากเงื่อนไขของรายวิชาซึ่งมีเนื้อหาทางทฤษฎีที่นักศึกษาจะต้องทำความเข้าใจในรายวิชาดังกล่าวมีค่อนข้างมาก จึงใช้ความเข้มข้นในการประยุกต์กลไกส่งเสริมจิตอาสาเข้าไปในตัวรายวิชาไม่มากเท่ากับการประยุกต์ในรายวิชาวิจัยและสถิติธุรกิจ

จากเงื่อนไขข้างต้นทางอาจารย์ผู้สอนประจำวิชาการพัฒนาองค์กรกับองค์กรภาคสังคมที่เข้ามาหนุนเสริม (กลุ่ม why i why) จึงได้ร่วมกันออกแบบกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับบริบทหลักๆ ของรายวิชาอันได้แก่ การศึกษาบริบทชุมชน การทบทวนเพื่อหาแนวทางเปลี่ยนแปลงชุมชนและสร้างแผนกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชุมชนในอนาคตได้ กระบวนการเรียนการสอนในวิชาการพัฒนาองค์กรจึงเริ่มต้นที่การเน้นกิจกรรมในชั้นเรียนที่ให้แรงบันดาลใจจากการวิเคราะห์ปัญหาใกล้ตัวแล้วเสริมด้วยการนำเสนอตัวอย่างของความพยายามแก้ไขปัญหาของเยาวชนที่ทำโครงการพัฒนาหรือแก้ปัญหาสังคมต่างๆ เพื่อให้เกิดให้แรงบันดาลใจเบื้องต้น จากนั้นจึงใช้กิจกรรมสำหรับการพัฒนาแผนงาน/โครงการ กิจกรรมที่เน้นเพิ่มพูน

ศักยภาพในการเข้าใจตนเอง-เข้าใจผู้อื่น และเมื่อนักศึกษาได้ไปศึกษาชุมชนพื้นที่เป้าหมายแล้วจึงได้ใช้กระบวนการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนต่อไป เพื่อให้ นักศึกษามีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเองที่จะริเริ่มทำความเข้าใจและได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาในชุมชน เพียงแค่เริ่มสังเกตเรียนรู้ เชื่อมั่นในศักยภาพตนเองและชุมชนจนเกิดจิตอาสาที่อยากลงมือหาทางพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน

ภาพรวมของการติดตั้งกลไกส่งเสริมจิตอาสารายวิชาเรียนตามรูปแบบ YIM Model นั้น จะเห็นได้ว่ากระบวนการทำงานจะเริ่มต้นจาก...

การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยสอดแทรกการเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการทำกิจกรรมจิตอาสาให้แก่ผู้เรียน

▼
ช่วยค้นหาและให้คำแนะนำประเด็นต่างๆ ที่ผู้เรียนหยิบยกขึ้นมาศึกษา จนได้โครงการที่ผ่านการเลือกสรร

▼
แต่ละโครงการจะได้รับการสนับสนุนให้ทำโครงการจริง (ที่มีความเข้มข้นมากขึ้นตามแต่เงื่อนไขของแต่ละรายวิชา)

▼
มีพี่เลี้ยง / ที่ปรึกษา

▼
มีกิจกรรมสนับสนุนการทำงาน ได้แก่
การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มพูนทักษะ
เน้นการเข้าใจตนเองและผู้อื่น
การติดตามหนุนเสริมโครงการ

▼
การถอดบทเรียนและประเมินผลสำหรับทุกโครงการ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนิยมนโครงการ สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างผลกระทบต่อสังคมตามเป้าหมายที่วางไว้